

تخلیلی بر شہ از دواج ام کلثوم علیہ السلام

ترجمہ کتاب

انعام النحول فی بہتہ تزویج عمرام کلثوم علیہ السلام

مؤلف: علامہ شیخ محمد جمیل حمود

ترجمہ و تحقیق

علی اکبر رضایی

سرشناسه	حمود، محمد جمیل
عنوان قرارداد	افحام الفحول فی شبهة تزویج عمر بامکثوم: در اسة و تحقیق فارسی
عنوان و نام پدیدآور	تحلیلی بر شبهة ازدواج امکثوم: ترجمه کتاب افحام الفحول فی شبهة تزویج عمر بام کثوم علیها السلام/ محمد جمیل حمود؛ ترجمه و تحقیق علی اکبر رضایی
مشخصات نشر	قم: زمینہ سازان ظهور امام عصر (عج)، ۱۴۰۰
مشخصات ظاهری	۱۴۷ ص: ۱۴/۵ - ۲۱/۵ - م
شابک	۳۵۰۰۰ ریل ۵-۷۷-۸۸۰۳-۹۷۸-۶۰۰
وضعیت فهرست نویسی	فہرست
پانداشت	کتاب حاضر با عنوان "تحلیلی بر زندگی امکثوم: ترجمه کتاب افحام الفحول فی شبهة زواج عمر بام کثوم (ع)" توسط انتشارات از مغان حیات در سال ۱۳۹۴ هجری گرفته است.
پانداشت	کتابنامه ص: [۱۴۱] - ۱۴۷
عنوان دیگر	ترجمه کتاب افحام الفحول فی شبهة تزویج عمر بام کثوم علیها السلام
عنوان دیگر	تحلیلی بر زندگی امکثوم: ترجمه کتاب افحام الفحول فی شبهة زواج عمر بام کثوم (ع)
موضوع	ام کثوم (س) بنت علی (ع) - ۵۴ق. -- زنشویی
موضوع	Ome Kolsum -- Marriage
موضوع	زنان مقنس مسلمان
	Muslim women saints
شناسه افزوده	رضایی، علی اکبر، ۱۳۴۴، مترجم
زده بندی کنگره	BP۵۲/۲
زده بندی دیوبی	۸۹۷-۱۹۷۹
شماره کتابشناسی ملی	۸۱۲۰۱۱

تحلیلی بر شبهة ازدواج ام کثوم

ترجمه کتاب: افحام الفحول فی شبهة تزویج عمر بام کثوم

دفتر مرکزی:

قم، خیابان ارم، پاساژ قدس، طبقه آخر، پلاک ۱۷۶ تلفن: ۰۲۵۳۷۸۳۲۷۰۷

مولف: محمد جمیل حمود

مترجم: علی اکبر رضایی

ناشر: زمینہ سازان ظهور امام عصر (عج)

تیراژ: ۱۰۰ نسخه

قیمت: ۴۵۰۰ تومان

نوبت و سال چاپ: اول / ۱۴۰۰

چاپخانه: زمزم

فهرست مطالب

۷.....	مقدمه مترجم.....
۱۳.....	مقدمه مؤلف.....
۱۷.....	زندگی نامه مؤلف.....
۱۹.....	گذری بر زندگی نامه ام کلثوم علیها السلام

فصل اول: ام کلثوم کیست؟

۳۵.....	۱- دیدگاه مشهور.....
۳۷.....	۲- دیدگاه علامه مقرر.....

فصل دوم: ازدواج ام کلثوم علیها السلام

۴۳.....	الف - تحلیل روایات و گزارش ها.....
۴۳.....	- خواستگاری.....
۵۵.....	حدیث اول:.....
۵۵.....	حدیث دوم:.....
۵۵.....	تحلیل یکم: تعارض روایات.....
۶۷.....	نکته مهم:.....

۶۹.....	تحلیل دوم: شواهد و قرائن
۶۹.....	شاهد اول: نقش اجبار در ازدواج
۶۹.....	شاهد دوم: حق انتخاب
۷۶.....	شاهد سوم: اختلاف در روایات
۹۷.....	شاهد چهارم: تعارض در روایات شیعه
۱۰۴.....	چند اشکال و پاسخ:
۱۰۴.....	اشکال اول
۱۱۰.....	اشکال دوم
۱۱۷.....	اشکال سوم
۱۱۹.....	اشکال چهارم
۱۲۱.....	اشکال پنجم
۱۲۴.....	اشکال ششم
۱۲۷.....	اشکال هفتم
۱۲۹.....	اشکال هشتم
۱۳۱.....	اشکال نهم
۱۳۱.....	اشکال دهم
۱۳۳.....	اشکال یازدهم
۱۳۷.....	اشکال دوازدهم
۱۳۸.....	اشکال سیزدهم
۱۴۱.....	فهرست منابع و مأخذ

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه مترجم

دوره حیات رسول خدا ﷺ و خلفای نخستین، از دوره های مهم، سرنوشت ساز و عبرت آموز تاریخ اسلام به شمار می رود که حوادث تلخ و شیرین آن، تاثیر بسزایی بر جوامع اسلامی گذاشته و بافت سیاسی، فرهنگی و اجتماعی آن ها را دچار تغییر و تحول کرده است. اهمیت این دوران به حدی است که حتی دانشمندان غیر مسلمان، طی سالیان متمادی به تحقیق و پژوهش وقایع آن پرداخته و امروزه نیز هم چنان مورد بحث و نظر محافل علمی دنیا است.

از سوی دیگر، این باور درست و اجماعی وجود دارد که گزاره هایی که از حوادث تاریخ اسلام حکایت می کنند، به طور حتم صحیح و صادق نیستند و دست کم بخش قابل توجهی از آنها تحت تاثیر علل و عوامل گوناگون، ساخته و جعل گردیده اند.

هم چنین توجه به این نکته ضروری است که بررسی، استخراج واقعیت‌ها و حذف پیرایه‌های موجود در گزارش‌های یاد شده، نیازمند دقت نظر و مهارت کافی است. لذا صرف وجود روایتی تاریخی حتی در منبعی معتبر، نمی‌تواند دلیل صحت آن باشد. مگر آن که با ضوابط و قوانین علمی، ارزیابی شده و درستی آن تایید گردد.

با این همه برخی از منابع معتبر، گزاره‌های نادرستی را نقل کرده و بی‌آن که در باره صحت آن‌ها بررسی خاصی انجام دهند، مورد پذیرش و تایید قرار داده‌اند. این امر حتی در آثار بعضی از بزرگان دیده شده که جای بسی تعجب است.

یکی از این گزارش‌ها که از جهاتی اهمیت فراوانی نیز دارد، روایت مربوط به ازدواج حضرت ام کلثوم علیها السلام - دختر امیرمؤمنان علی علیه السلام - با عمر بن خطاب - خلیفه دوم - است که به طور گسترده در منابع اهل سنت به چشم می‌خورد و تعدادی از عالمان شیعی نیز بدون استدلال یا تحلیلی عالمانه به نقل آن پرداخته‌اند.

این درحالی است که طبق نظر و اعتراف اهل سنت، تمامی راویان این داستان به صفاتی چون کذاب، وضاع، ضعیف و مدکس متهم بوده و بعضی از آنان از دشمنان حضرت علی علیه السلام و هواداران بنی امیه به شمار می‌رفتند.

با این همه هشت نظریه در باره ازدواج ام کلثوم علیها السلام با خلیفه دوم در دست است که چهار مورد آن به عالمان شیعی اختصاص دارد و مورد پنجم،

ششم و هفتم، میان شیعه و سنی مشترکند. نظریه هشتم نیز در منابع تاریخی اهل سنت آمده است:

اول: به هیچ وجه چنین ازدواجی صورت نگرفته است. طرفداران این نظریه عبارتند از شیخ مفید،^۱ سید میرحامد حسین لکهنوی هندی،^۲ شیخ محمد جواد بلاغی^۳ و

دوم: این ازدواج از روی اکراه و اجبار انجام شده است. کسانی مانند سیدمرتضی،^۴ کلینی،^۵ کوفی،^۶ قاضی نعمان،^۷ طبرسی،^۸ مجلسی^۹ و ... این دیدگاه را پذیرفته‌اند.

۱ - المسائل السرویه، ص ۸۶-۸۸.

۲ - افحام الاعداء و الخصوم بتکذیب ما افتروه علی سیدتنا ام کلثوم، ص ۲۷. (وی در رد این ادعا به آیه «القد کان لکم فی رسول الله اسوة حسنة» (احزاب/۲۱)) استدلال کرده و آورده است که این مسئله مشابه خواستگاری ابوبکر و عمر از فاطمه علیها السلام بود که رسول خدا صلی الله علیه و آله پاسخ رد به آنان داد. امیرمؤمنان علیه السلام نیز از آن حضرت پیروی کرد.)

۳ - تزویج ام کلثوم بنت امیرالمومنین علیه السلام و انکار وقوعه، ص ۲۵.

۴ - رسائل المرتضی، ج ۳، ص ۱۴۹؛ الشافی فی الامامة، ج ۳، ص ۲۷۳.

۵ - الکافی، ج ۵، ص ۳۴۶.

۶ - الاستغاثه، ج ۱، ص ۸۱-۸۲.

۷ - شرح الاخبار، ج ۲، ص ۵۰۶.

۸ - اعلام الوری باعلام الهدی، ج ۱، ص ۳۹۶.

۹ - بحار الانوار، ج ۴۲، ص ۱۰۹.

سوم: ام کلثوم دختر ابوبکر و اسماء بنت عمیس بود و در دامن علی علیه السلام پرورش یافت. زیرا اسماء پس از مرگ ابوبکر با امیرالمؤمنین ازدواج کرد و ام کلثوم و برادرش محمد در خانه آن حضرت بزرگ شدند. گوینده این نظریه، شیخ نقدی^۱ و آیت الله مرعشی نجفی^۲ هستند.

چهارم: امیرمؤمنان علیه السلام زنی از جنیان را استخدام کرد و او را به شکل دختر خود ام کلثوم در آورد و برای عمر فرستاد. این نظر از قطب راوندی^۳ نقل شده است.

پنجم: علی علیه السلام به هیچ روی دختری به نام ام کلثوم نداشت. زیرا ام کلثوم کنیه زینب صغری یا زینب کبری و یا رقیه بود و نزد محققان، دختری به این اسم دانسته و ثابت نیست. ظاهراً کسی که با عمر ازدواج کرده زینب کبری بوده است. از میان شیعه و سنی افرادی چون عبدالحی کتانی^۴ و سید عبدالرزاق مفرم^۵ این نظریه را مطرح کرده اند.

ششم: مادر ام کلثوم، ام ولد (کنیز) بود نه فاطمه علیها السلام.

۱ - الانوار العلویه، ص ۴۳۵.

۲ - تعلیقه بر احقاق الحق، ج ۲، ص ۳۷۶.

۳ - الخرائج و الجرائح، ج ۲، ص ۸۲۵.

۴ - التراتیب الاداریه، ج ۲، ص ۴۰۵.

۵ - السیده زینب، ص ۲۶۹.